

Про підсумки науково-дослідної роботи академії за 2021 рік

Протягом січня 2021 року було підготовлено та затверджено Тематичний план НДР на 2021-2025 роки, згідно з яким і відбувалась науково-дослідна робота, що виконувалась на кафедрах у межах робочого часу НПП. Було забезпечено введення до УкрІНТЕІ реєстраційних карток технічних завдань тем НДР, які пропонувались до виконання.

Таким чином з січня 2021 року науково-дослідна робота нашої академії відбувається згідно 9 наукових тем:

1. Формування культури мислення здобувачів вищої освіти у галузі фізичної культури і спорту: організаційні та психолого-педагогічні засади (номер держреєстрації 0121U108274, керівник – д.пед.н., професор В.Г.Савченко);

2. Наукове обґрунтування оздоровчо-рекреаційних технологій у фізичному вихованні різних груп населення (номер держреєстрації 0121U108320, керівник – д.фіз.вих., професор Н.В. Москаленко);

3. Історичні і методологічні основи управлінських підходів до системи підготовки спортсменів (номер держреєстрації 0121U108330, керівник – д.пед.н., професор В.В. Приходько);

4. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів в неолімпійському спорті (номер держреєстрації 0121U109266, керівник – к.фіз.вих., доцент Н.Г. Долбишева;

5. Удосконалення різних сторін підготовленості спортсменів, які спеціалізуються у спортивних іграх на різних етапах багаторічної підготовки (номер держреєстрації 0121U108307, керівник – к.фіз.вих., доцент О.О. Мітова);

6. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів в олімпійському та професійному спорті (номер держреєстрації 0121U108253, керівник к.фіз.вих., доцент Д.І. Степаненко);

7. Розробка психо-фізіологічного забезпечення тренувального процесу спортсменів-інвалідів на основі визначення особливостей функціонального стану провідних систем організму (номер держреєстрації 0121U108242, керівник – к.мед.н., доцент О.Л. Луковська);

8. Сучасні практики формування соціокультурних компетенцій спеціалістів сфери фізичної культури і спорту в умовах глобалізації (номер держреєстрації 0121U109265, керівник – к.філос.н., доцент Ю.В. Макешина);

9. Історичні аспекти розвитку фізичної культури і спорту на Дніпропетровщині (номер держреєстрації 0121U109264, керівник – к.фіз.вих. І.В. Балджи).

На засіданні Вченої ради академії у жовтні 2021 року було затверджено 10 тему НДР академії «Наукове обґрунтування теоретико-методичних засад підготовки фахівців з ерготерапії першого (бакалаврського рівня)», керівником якої є д.фіз.вих., професор С.М. Афанасьєв.

Протягом року на кафедрах виконувався I етап досліджень згідно технічних завдань наукових тем. У грудні керівниками тем та відповідальними виконавцями підготовлено проміжні звіти про виконання I етапу досліджень та забезпечено їх введення до УкрІНТЕІ відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку державної реєстрації та обліку науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій».

НПП кафедри фізичної терапії, ерготерапії були долучені до реалізації міжнародного проекту Developing an Occupational Therapy study programme in Ukraine – European Neighbourhood Instrument (Erasmus+: KA2CBNE) (69589 - EPP - 1 -219 - 1 - BE - EPPKA2 - CBNE). За WP1 (першим робочим пакетом) три українських ЗВО-партнери (ПДАФКіС, Дрогобицький педагогічний університет ім. І. Франка та Хмельницький державний університет) провели дослідження серед представників державних і приватних реабілітаційних установ та здобувачів вищої освіти для оцінки потреб.

Загалом за підсумками наукової роботи у 2021 році НПП та здобувачами підготовлено:

- 5 монографій, з них 1 видана закордоном:

1. «Життєві стратегії особистості у соціокультурних вимірах спорту» (В.Г. Савченко, О.В. Марченко, Л.Л. Андрюшина);

2. «Реформа фізичного виховання майбутніх бакалаврів у вітчизняній вищій школі (компетентнісний підхід)» (В. Приходько, В. Салова, С., Чернігівська, В. Вілянський, К. Кравченко);

3. «Інноваційні педагогічні технології у фізичному вихованні та спорті», розділ «Спортивна самореалізація людей з інвалідністю» у колективній монографії» (В.В. Шуба, Л.В. Шуба);

4. «Особистісна саморегуляція у роботі із висококваліфікованими спортсменами» (Ю.Д. Родіна)

5. «Physical culture and sport in harmoniously developed personality formation», видавництво Publishing House WSZiA, Opole (Польща), розділ Model of professionally applied physical training for technical specialty students at the higher education institution (В.В. Шуба, Л.В. Шуба);

- 10 навчальних посібників,

- 35 методичних рекомендацій, вказівок,

- 227 публікацій, у тому числі: у фахових виданнях України – 78, у наукометричній базі Index Copernicus – 73, у базі Web of Science – 6, у базі Scopus – 9, у іноземних виданнях (з урахуванням журналів, що індексуються у базах Web of Science та Scopus) – 32, у співавторстві зі здобувачами освіти – 8.

Кількість опублікованих робіт на кафедрах є наступною: ТМФВ (37), ТМСП (35), спортивних ігор (28), гімнастики (22), педагогіки і психології (20), боксу, боротьби і важкої атлетики (19), соціально-гуманітарних наук (16), водних видів спорту (14), фізіології та спортивної медицини (13). фізичної терапії, ерготерапії (8), анатомії, біомеханіки і спортивної метрології (7), іноземних мов (5), легкої атлетики (5).

Показниками, які включено до оцінки науково-педагогічної діяльності академії згідно вимогам МОН є публікацій у Databases Scopus та Web of Science, зарубіжних та фахових виданнях. Протягом 2021 року у виданнях, що включено до **Databases Scopus та Web of Science** опубліковано **15** статей, з них кафедра спортивних ігор має 1 публікацію у Scopus та 4 – у Web of Science, ТМФВ – 2 у Scopus та 1 – у Web of Science, фізіології та спортивної медицини – 3 у Scopus, фізичної терапії, ерготерапії – 2 у Scopus, соціально-гуманітарних наук та ТМСП – по 1 у Scopus та по 1 – у Web of Science. По 1 публікації у Scopus мають кафедри педагогіки і психології, водних видів спорту, гімнастики, іноземних мов, боксу, боротьби та важкої атлетики. Більшість наукових статей опубліковано авторськими колективами НПП різних кафедр академії.

Треба також вказати, що важливим показником ефективної наукової діяльності закладу вищої освіти є кількість публікацій у **фахових наукових** виданнях України. Так протягом 2021 року кафедрою ТМФВ опубліковано 17 статей, спортивних ігор – 14, ТМСП – 13, боксу, боротьби і важкої атлетики – 10, гімнастики – 6, фізіології та спортивної медицини – 6, педагогіки і психології – 5, водних видів спорту – 5, фізичної терапії, ерготерапії – 5, легкої атлетики – 3, іноземних мов – 2, анатомії, біомеханіки і спортивної метрології – 2, соціально-гуманітарних наук – 1.

Кількість публікацій у **зарубіжних виданнях** (без врахування публікацій у Scopus та Web of Science) на кафедрі та ТМСП – 9, ТМФВ – 8, педагогіки і психології – 5, водних видів спорту, гімнастики, соціально-гуманітарних наук, фізіології та спортивної медицини – по 3, фізичної терапії, ерготерапії та спортивних ігор – по 2.

Кількість цитувань НПП академії за даними Google Scholar у 2021 році склала 603 цитування (h-індекс – 31, i10-індекс – 159).

Протягом року НПП академії отримано 150 сертифікатів, які засвідчують їх участь у наукових конференціях різного рівня, з них 86 міжнародного, 34 – всеукраїнського та 30 – регіонального рівнів.

28 НПП брали участь у науково-методичному забезпеченні збірних команд України та області.

За результатами власних наукових розробок у практичну діяльність кафедрами академії отримано 99 актів впровадження: кафедрою ТМФВ – 30, спортивних ігор – 27, водних видів спорту – 14, педагогіки і психології – 10, ТМСП – 7, анатомії, біомеханіки і спортивної метрології – 5. боксу, боротьби та важкої атлетики, фізичної терапії, ерготерапії – по 2, легкої атлетики, гімнастики, іноземних мов – по 1. Відсутні акти впровадження власних наукових розробок у практичну діяльність на кафедрі соціально-гуманітарних наук, фізіології та спортивної медицини.

Науково-методична допомога надана 64 організаціям. Зокрема це: федерація баскетболу України, БК «Дніпро», ДЮСШ, організація КЗ «ДРЦ «Інваспорт» ДОР», ГО «Асоціацією Християн спортсменів», КЗ «Дніпропетровський фаховий коледж спорту» ДОР, КЗ «Дніпропетровська шоста міська клінічна лікарня ДОР», КП "Слобожанська центральна лікарня" Слобожанської селищної ради та інші.

Протягом 2021 року НПП академії отримано 14 авторських свідоцтв, з них на кафедрі ТМСП – 6, соціально-гуманітарних наук – 5, гімнастики – 1, ТМФВ – 2 (з них 1 авторське свідоцтво отримано спільно з НПП кафедри спортивних ігор).

Протягом 29.04.2021 р. – 01.05.2021 р. проведено акредитаційну експертизу освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт». Рішенням НАЗЯВО від 27 липня 2021 р., протокол № 13 (56) за наслідками розгляду акредитаційної справи вирішено акредитувати ОНП. Отримання сертифікату про акредитацію № 1998 від 29.07.2021 року дало нам можливість проводити атестацію (захисти дисертаційних робіт) аспірантів у разових спеціалізованих вчених радах нашої академії.

У вересні 2021 року до аспірантури ПДАФКіС зараховано 5 осіб (з них 3 – на денну та 2 – на заочну контрактну форму здобуття освіти).

Значним науковим здобутком серед аспірантів протягом 2021 року було отримання ГУНЧЕНКО Валерієм патенту на корисну модель № 148520 «Тренувальний пристрій для відпрацювання практичних навичок гри в м'яч».

Протягом 2021 року у спеціалізованих вчених радах Національного університету фізичного виховання і спорту України відбувся захист 2 дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук з фізичного виховання і спорту:

- здобувача кафедри ТМФВ Пічуріна Валерія Васильовича на тему «Теоретико-методологічні основи психофізичної підготовки студентів інженерних спеціальностей в процесі фізичного виховання» за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. Науковий консультант – д.фіз.вих., професор, проректор з наукової діяльності Москаленко Н.В.;

- завідувача кафедри спортивних ігор Мітової Олени Олександрівни на тему «Теоретико-методичні основи контролю в командних спортивних іграх в процесі багаторічного вдосконалення» за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт. Науковий консультант – д.фіз.вих., професор, Шинкарук О.А.

Протягом 2021 року у спеціалізованих вчених радах ПДАФКіС відбувся захист 7 дисертаційних робіт, з них:

1 випускницею аспірантури 2020 року: Бузоверію Анною Геннадіївною на тему: «Підвищення рівня технічної підготовленості юних черлідерів на етапі попередньої базової підготовки» за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт (науковий керівник – к.фіз.вих., доцент Долбишева Н.Г).

1 випускницею аспірантури 2021 року: Піроговою Кариною Ігорівною на тему: «Диференційований підхід у процесі занять аквафітнесом із жінками першого періоду зрілого віку з різними типами тілобудови» за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт (науковий керівник – к.фіз.вих., доцент Микитчик О.С.).

1 пошукувачем кафедри спортивних ігор: Циганком Владиславом Івановичем на тему «Управління змагальним процесом у гандболі з використанням експрес-оцінок інтегральних показників змагальної діяльності» за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт (науковий керівник – к.фіз.вих., доцент Соловей О.М.);

4 зовнішніми НПП:

Іванської Олени Василівни на тему: «Підвищення фізичного стану студенток 18-19 років на основі комплексного використання засобів аквааеробіки та оздоровчого плавання» за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення (науковий керівник – д.б.н., професор Маліков М.В.);

Шишкіної Олени Миколаївни на тему: «Індивідуалізація занять оздоровчим фітнесом з жінками 21-25 років з урахуванням оваріально-менструального циклу» за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення (науковий керівник – к.пед.н., доцент Семизорова А.Я.);

Олійника Михайла Олександровича на тему: «Удосконалення тренувального процесу кваліфікованих волейболістів на основі використання модельних характеристик змагальної діяльності» за спеціальністю 24.00.01 – олімпійський і професійний спорт (науковий керівник – д.б.н., професор Маліков М.В.);

Потапової Олени Володимирівни на тему «Ефективність комплексного використання засобів рухливих ігор у підвищенні фізичного стану дітей молодшого шкільного віку з девіантною поведінкою» за спеціальністю **24.00.02** – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення (науковий керівник – д.б.н., професор Маліков М.В.);

Підготовлені до офіційного захисту дисертаційні роботи випускників 2021 року ГУНЧЕНКО Валерія (науковий керівник – к.фіз.вих., доцент Соловей О.М.) та ОЛІЙНИК Ірини (науковий керівник – д.фіз.вих., професор Дорошенко Е.Ю.).

У 2021 році вийшли 3 номери фахового журналу «Спортивний вісник Придніпров'я», в яких представлено 62 наукові статті.

У листопаді 2021 року підписано угоду про творчу співпрацю з Національною спортивною академією «Васил Левски» (Болгарія) та Zevarussa LLC New Jersey, USA.

Триває активна співпраця НПП нашої академії з Центром наукових досліджень та навчання тхеквондо WTF (Колумбія). Протягом 2021 року доцентом кафедри ТМСП О.С. Кощевим як представником команди EducaTKD було проведено спільні наукові дослідження з підготовки спортсменів тхеквондо WTF, опубліковано спільну статтю у фаховому виданні «Спортивний вісник Придніпров'я», проведено семінари та вебінари.

Протягом року за допомогою сервісу Unischek здійснювалась перевірка на наявність неправомірних запозичені всіх кваліфікаційних випускних наукових робіт здобувачів освіти, статей, які підготовлені аспірантами за результатами власних наукових досліджень, навчально-методичних праць НПП академії та статей, які надходять до редакції журналу «Спортивний вісник Придніпров'я».

Також протягом року НПП за здобувачі академії мали змогу користуватися безкоштовним доступом до наукометричної бази *Web of Science*.

У 2021 році для якісного забезпечення діяльності навчально-наукової лабораторії щодо проведення психологічних та психофізіологічних досліджень з використанням програмно-апаратного комплексу «БОС-ТЕСТ» (ТОВ «Комп'ютерні системи біоуправління», Новосибірськ, Росія) був придбаний ноутбук Asus.

Протягом 2021 року проведено 5 наукових конференцій:

- Всеукраїнську студентську науково-методичну конференцію з міжнародною участю «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів»,

- підсумкову конференцію здобувачів I-II рівнів вищої освіти ПДАФКіС «Молодь, спорт і наука»,
- науково-методичну конференцію «Фізичне виховання, спорт і основи здорового способу життя в сучасному суспільстві»,
- Міжнародну науково-практичну конференцію «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації». Конференцію проведено у системі Zoom. У роботі конференції брали участь понад 180 учасників з 35 ЗВО України, Білорусії, Молдови, США, КНР, Колумбії, Польщі, з них 31 доктор наук. На конференції було представлено 24 доповіді НПП нашої академії та здобувачів третього рівня вищої освіти.
- Міжнародну конференцію з ерготерапії (Third International Occupational Therapy Conference in Ukraine «Occupational perspective on health in education and occupational therapy practice») в якості співорганізаторами з партнерами міжнародного проекту Developing an Occupational Therapy study programme in Ukraine – European Neighbourhood Instrument. На конференції від нашої академії з доповідями виступили професор С.М. Афанасьєв та доцент С.В. Рокутов.

Активну участь у науковій діяльності академії беруть і здобувачі освіти. Зокрема, у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Фізична культура і спорт» та зі спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Фіналістами II туру Конкурсу стали 7 здобувачів нашої академії: ЗАБОГОНСЬКИЙ Олександр та ДАНЮК Аліса (спеціалізація «Фізичне виховання»), Васюк Олена та Герак Денис (спеціалізація «Спорт»), ДЗЮБА Людмила та МЕДВЕДСЬКА Олександра (спеціалізація «Фітнес та рекреація») та КОВАЛЬЧУК Єлизавета (спеціальність «Фізична терапія, ерготерапія»).

З них 4 здобувачі вищої освіти стали призерами II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт:

II місце (спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія») – КОВАЛЬЧУК Єлизавета (науковий керівник: Проскура В.С.)

II місце (спеціалізація «Фізичне виховання») – ЗАБОГОНСЬКИЙ Олександр (науковий керівник: Степанова І.В.)

III місце (спеціалізація «Спорт») – ВАСЮК Олена (науковий керівник: Борисова Ю.Ю.)

III місце (спеціалізація «Фітнес та рекреація») – ДЗЮБА Людмила (науковий керівник: Сидорчук Т.В.).

Здобувачі вищої освіти ПДАФКіС щороку беруть активну участь у першому турі Всеукраїнської олімпіади, яка проводиться на всіх кафедрах академії. Цього року в олімпіадах з навчальних дисциплін взяли участь понад 200 здобувачів освіти першого та другого рівнів.

Студентська молодь також активно відвідувала і різні заходи неформальної освіти, які проводились кафедрами академії. Зокрема це Всеукраїнська студентська науково-методична інтернет-конференція з міжнародною участю «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів», яка була організована кафедрою ТМСП.

Здобувачі активно брали участь у наукових конференціях, які проводились за межами академії. Це Всеукраїнська науково-практична інтернет конференція «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку» (м. Переяслав), регіональний круглий стіл «Фізична підготовка молоді в умовах пандемії: проблеми, інновації, рекомендації» (м. Дніпро), Всеукраїнська науково-практична конференція «Філософсько-світоглядні та культурологічні контексти неперервної освіти» (м. Дніпро) та інші.

Протягом 2021 року студентами підготовлено 41 публікацію, з них 33 одноосібні. Нажаль спільні публікації у фахових виданнях з НПП академії мають тільки 2 здобувача освіти. Це спільна публікація НПП кафедр ТМФВ, гімнастики та спортивних ігор (Т.В. Сидорчук, З.В. Анастасьевої, І.А. Раковської, І.В. Мохової) зі студентом А. Садовим та публікація

завідувача кафедри легкої атлетики Д.І. Степаненко зі студентом С. Вислоцьким.

Окремої уваги заслуговує випуск в академії двох електронних збірників одноосібних студентських публікацій. Це Матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-методичної конференції «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів» та «Молодь, спорт наука», який підготовлено за результатами наукової діяльності здобувачів I та II рівні вищої освіти протягом 2020/2021 н.р.

Матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-методичної конференції «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів» містить 57 одноосібних студентських публікацій представників 8 ЗВО України, з них 24 публікації підготовлено здобувачами нашої академії. Відповідно по кафедрам: ТМСП – 11, педагогіки і психології – 3, по 2 від кафедр гімнастики, боксу, боротьби та важкої атлетики, водних видів спорту. Здобувачі кафедр спортивних ігор, ТМФВ, іноземних мов, анатомії, біомеханіки та спортивної метрології представили по 1 публікації.

Збірник «Молодь, спорт наука» містить 16 одноосібних студентських публікацій, з них: від кафедри ТМФВ – 4, гімнастики – 4 (враховуючи 1 спільну публікацію з НПП кафедри ТМФВ), спортивний ігор – 2 та по 1 статті від кафедр педагогіки та психології, водних видів спорту, ТМСП, фізіології та спортивної медицини, фізичної терапії, ерготерапії, анатомії, біомеханіки та спортивної метрології, легкої атлетики.

Таким чином за результатами науково-дослідної роботи студентів за 2021 рік кафедрами підготовлена наступні кількість публікацій: кафедрою ТМСП та гімнастики – по 9, ТМФВ – 5, педагогіки та психології, спортивних ігор – по 4, водних видів спорту – 3, легкої атлетики, соціально-гуманітарних наук, боксу, боротьби і важкої атлетики, анатомії, біомеханіки та спортивної метрології – 2, іноземних мов – 1.

На наш погляд, основними шляхами удосконалення науково-дослідної роботи в академії є:

- активізація наукової роботи на окремих теоретичних та спортивно-педагогічних кафедрах;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які беруть участь у виконанні наукових досліджень;
- активізація НПП академії у підготовці проектів наукових досліджень і розробок, які виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету Міністерства освіти і науки України;
- збільшення кількості наукових розробок і раціоналізаторських пропозицій, які мають високий економічний та соціальний ефект;
- збільшення кількості публікацій результатів досліджень у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science;
- придбання наукового обладнання для лабораторії академії;
- активізація профорієнтаційної роботи на кафедрах щодо вступу до аспірантури.

В цілому науково-дослідна робота є важливою частиною в діяльності НПП закладу вищої освіти, оскільки це один із шляхів підвищення якості навчального процесу і рівня підготовки спеціалістів з фізичної культури і спорту.

Проректор з наукової діяльності
професор

Наталія МОСКАЛЕНКО